

Opgave 1 Kansen op school en op de arbeidsmarkt

Bij deze opgave hoort tekst 1 uit het bronnenboekje.

Inleiding

In 2011 verscheen het boek 'Tussen afkomst en toekomst'. In het boek worden de resultaten beschreven van een onderzoek naar de schoolloopbanen van jongeren tussen hun tiende en eenentwintigste jaar. In tekst 1 bespreekt een van de onderzoekers, Jan Terwel, een aantal resultaten van het onderzoek.

Lees tekst 1.

Samenlevingen zijn als meer open of gesloten te typeren. Nederland wordt in het algemeen als een open samenleving beschouwd.

2p 1 Leg uit dat op grond van tekst 1 de Nederlandse samenleving op het gebied van onderwijskansen minder open lijkt dan vaak wordt verondersteld. Gebruik in je uitleg een verschil tussen meer gesloten en meer open samenlevingen.

2p 2 Leg met behulp van tekst 1 uit dat zowel nature-factoren als nurture-factoren een rol spelen in de kansen op schoolsucces.

Er zijn verschillende factoren die de kans op schoolsucces beïnvloeden. Positietoewijzing en positieverwerving spelen hierbij een rol. Hieronder staan twee voorbeelden.

a voorschoolse opvang verplicht stellen voor kinderen met een taalachterstand

b kennis en vaardigheden van ouders om kinderen op een hoog niveau van onderwijs geplaatst te krijgen

2p 3 Leg voor ieder voorbeeld (a en b) uit of er sprake is van positietoewijzing of positieverwerving.

Niet alleen tijdens de schoolloopbaan, maar ook op de arbeidsmarkt kunnen sociale verschillen een rol spelen bij het in stand houden van sociale ongelijkheid.

2p 4 Leg uit hoe sociaal kapitaal kan bijdragen aan het in stand houden van sociale ongelijkheid op de arbeidsmarkt.

Opgave 1 Kansen op school en op de arbeidsmarkt

tekst 1

Wie heeft, zal nog meer krijgen

(...) “Niets ligt volledig vast”, zegt Jan Terwel, emeritus hoogleraar onderwijspedagogiek aan de Vrije Universiteit. (...)
5 Hij trof kinderen die alles mee hadden en probleemloos de universiteit haalden, maar ook jongeren die gezien hun afkomst nooit echt kansen lijken te hebben gekregen. “Maar ook
10 toeval speelt een grote rol. (...)”

Dat neemt niet weg dat de kansen om het ver te schoppen ongelijk verdeeld zijn. Het begint al bij de geboorte, met de aanleg die een kind
15 van zijn ouders erft. De verschillen groeien daarna snel, al vanaf de eerste levensjaren. (...)

Op school worden die verschillen alleen maar groter. “Het is bijna niet te

20 vermijden dat de school beter inspeelt op kinderen van hoogopgeleide ouders, al was het maar omdat de leerkrachten zelf ook hoogopgeleid zijn”, zegt Terwel. “Hun taal
25 sluit goed aan bij die van die kinderen (...).”
(...)

Voor kinderen uit gegoede milieus blijven de kansen om zich goed te ontwikkelen zich maar opstapelen.
30 (...) “Hun ouders kunnen tegenslagen beter opvangen en weten beter hun weg te vinden in de samenleving. Ze kiezen vaker voor de betere scholen en zijn ook beter in staat in te spelen
35 op kansen die zich toevallig voordoen.” (...)

naar: Obbink, H. (2012, 21 januari). Wie heeft, zal nog meer krijgen. Trouw. Geraadpleegd december 2012 via www.trouw.nl/tr/nl/5009/Archief/archief/article/detail/3131907/2012/01/21/Wie-heeft-zal-nog-meer-krijgen.dhtml

Opgave 2 De invoering van minimumstraffen

Inleiding

Het kabinet Rutte-Verhagen kwam in 2011 met een wetsvoorstel voor het invoeren van minimumstraffen bij recidive. Het betreft bepaalde zware misdrijven waarbij sprake is van een ernstige inbreuk op de lichamelijke integriteit van het slachtoffer, zoals zware mishandeling en verkrachting. Iedereen die eerder voor een bepaald zwaar misdrijf veroordeeld is en binnen tien jaar nadat de straf is uitgezeten opnieuw een bepaald zwaar misdrijf begaat, krijgt dan minimaal de helft van de maximumstraf opgelegd. Alleen bij zeer bijzondere gevallen kan de rechter hiervan afwijken. Het kabinet Rutte-Asscher heeft op 27 november 2012 de Tweede Kamer geïnformeerd over intrekking van het wetsvoorstel.

2p 5 Leg uit dat minimumstraffen een preventieve functie kunnen hebben.

2p 6 Leg uit dat aan de roep om invoering van minimumstraffen te zien is dat criminaliteit een relatief begrip is.

In het strafrecht zijn twee scholen te herkennen die ieder een andere visie hebben op straffen: de klassieke school en de moderne school. De nadruk op generale preventie als doel van straffen is kenmerkend voor de klassieke school.

4p 7 Geef twee andere opvattingen van de klassieke school die passen bij de invoering van minimumstraffen. Leg bij iedere opvatting uit waarom deze past bij de invoering van minimumstraffen.

Het proces van politieke besluitvorming over de invoering van minimumstraffen kun je analyseren met behulp van het systeemmodel. Een van de onderdelen van het systeemmodel is de omgeving van het politieke systeem.

2p 8 Geef een omgevingsfactor die van invloed kan zijn op de besluitvorming over de invoering van minimumstraffen. Leg uit hoe deze omgevingsfactor de besluitvorming kan beïnvloeden.

De afgelopen decennia is de positie van het slachtoffer in het strafproces versterkt.

2p 9 Geef twee voorbeelden van rechten van slachtoffers die hun positie in het strafproces hebben versterkt.

Opgave 3 The Urban Family

Bij deze opgave hoort tekst 2 uit het bronnenboekje.

Inleiding

Spangen is een wijk in Rotterdam waar een groep jongeren voor problemen zorgde. Ze veroorzaakten geluidsoverlast, waren betrokken bij vechtpartijen en gebruikten en dealden drugs. Zij stonden bekend als de Bellamy groep, genoemd naar het plein waar ze rondhingen. Thuis op Straat, een organisatie die zich inspant voor de leefbaarheid in moeilijke wijken, nam het initiatief om samen met de jongeren te zoeken naar een oplossing voor deze problemen. Dit resulteerde in de stichting The Urban Family. De stichting heeft als doel om de jeugd in de wijk te helpen met het ontwikkelen van hun talent. In tekst 2 staat een aantal passages uit een onderzoek van het Verwey-Jonker Instituut over deze stichting.

Lees tekst 2.

In deze vraag krijg je de opdracht om een advies op te stellen. Het voortbestaan van The Urban Family is mede afhankelijk van voortzetting van subsidie van de gemeente Rotterdam. Jij wordt als ambtenaar gevraagd om een advies aan het college van B en W op te stellen over voortzetting van deze subsidie. In je advies behandel je onderstaande punten:

- 10p **10**
- Welke bijdrage levert de stichting aan de gewenste socialisatie van jongeren? Ondersteun je antwoord met twee voorbeelden uit tekst 2.
 - Welke rol speelt sociale controle in de werkwijze van de stichting? Ondersteun je antwoord met twee voorbeelden uit tekst 2.
 - Welke gevolgen hebben de activiteiten van de stichting voor de sociale cohesie in de wijk? Ondersteun je antwoord met twee voorbeelden uit tekst 2.
 - In hoeverre is er op grond van tekst 2 sinds de oprichting van de stichting sprake van een toename van de objectieve en subjectieve veiligheid?
 - Moet de subsidie wel of niet worden voortgezet? Gebruik in je conclusie de inzichten uit de voorgaande punten.
- 3p **11**
- Leg uit dat de activiteiten van The Urban Family passen bij de socialistische/sociaaldemocratische opvattingen over het ontstaan van criminaliteit en de aanpak van criminaliteit door de overheid. Gebruik in je uitleg een socialistische/sociaaldemocratische opvatting over het ontstaan van criminaliteit en een socialistische/sociaaldemocratische opvatting over de aanpak van criminaliteit door de overheid.

Opgave 3 The Urban Family

tekst 2

Stichting The Urban Family: stapsgewijs naar zelfstandigheid

(...) De jongens die de stichting opzetten, zorgen niet alleen voor een betere toekomst voor zichzelf. Ze proberen ook andere kinderen en jongeren door allerlei projecten een beter toekomstperspectief te bieden. Hierbij gaat het **niet** om het organiseren van leuke activiteiten, maar juist om projecten die jongeren structureel helpen een beter bestaan op te bouwen. Bijvoorbeeld door het aanbieden van stageplaatsen of bijbaanprojecten in de wijk (...). Zo kunnen jongeren geld verdienen en tegelijkertijd verantwoordelijkheid leren nemen, zelfvertrouwen krijgen en een basis van kennis en vaardigheden ontwikkelen voor de toekomst. (...)

Positief rolmodel

De jongens willen een positief rolmodel zijn voor de jongere generatie en hebben binnen de groep een voortrekkersrol. (...) Ze laten de jongeren in de buurt zien en ervaren dat positief gedrag, hard werken en positief zijn, worden beloond. (...)

Duidelijke afspraken

Niet minder belangrijk is het nakomen van afspraken en verantwoordelijkheden. Er zijn duidelijke afspraken, bijvoorbeeld over te laat komen (...), 's ochtends je bed uitkomen ongeacht de nacht ervoor, en niet in aanraking komen met politie of justitie. De projectleider merkt op dat als één van de jongens in aanraking zou komen met de politie, dit ook de reputatie van The Urban Family schaadt. Dat wil hij niet hebben. De

40 jongens van The Urban Family hebben dus daadwerkelijk wat te verliezen: "De jongens weten dat ze er uitgetrapt worden als ze zich niet gedragen." (...)

45 De jongens leren stapsgewijs omgaan met de verantwoordelijkheden die bij een eigen stichting horen. Zij worden aangesproken als zij een dag hun e-mail niet beantwoorden, hun telefoon niet opnemen of agenda niet bijhouden. (...)

Cijfers over overlast

In oktober 2010 is de basis gelegd voor The Urban Family. Uit cijfers van de wijkagent blijkt dat sinds die tijd het aantal meldingen van overlast met bijna honderd procent is gedaald, van 41 naar 2 meldingen van overlast rondom het Bellamyplein. De twee meldingen die er zijn, hebben volgens de wijkagent niet te maken met de Bellamy groep. Ook noteren zowel de wijkagent als de woningbouwvereniging een afname van graffiti in de wijk. Het is niet mogelijk om te beoordelen of het Bellamyplein ook veiliger is geworden. (...)

Bewoners

We hebben korte gesprekken gevoerd met een aantal bewoners van verschillende etnische achtergronden rond het Bellamyplein. (...) Over de situatie op en rond het plein verschillen de meningen van de bewoners. Enkele bewoners zeggen nergens last van te hebben. Andere geven aan wel overlast van jongeren te

ervaren, kinderen niet buiten te laten
spelen vanwege de situatie, of zich
80 onveilig te voelen. Onduidelijk is
echter of, en in hoeverre deze pro-
blemen verband houden met de Bel-
lamy groep. In de buurt zijn immers
ook andere jongeren die zich buiten
85 op straat manifesteren en die niet tot
het netwerk van de Bellamy groep
behoren.

De verhalen van de geïnterviewde
professionals zijn positiever. De bij-
90 baanprojecten zorgen ervoor dat

jongeren en bewoners elkaar leren
kennen, elkaar serieus nemen en dat
deze bewoners nu ook goede kanten
van de jongeren zien. Bijvoorbeeld,
95 dat ze de portiek goed schoonmaken
of de tuin bijwerken. Elkaar kennen
heeft vele positieve neveneffecten,
zoals elkaar groeten op straat of in
de winkel, en minder overlast. Op
100 hun beurt zijn er ook weer bewoners
die werk hebben voor de jongeren of
een aanvraag doen voor het zakgeld-
of bijbaanproject. (...)

bron: Gaag, R.S. van der, Boonstra, N. & Wonderen, R. van (2011).

*Streetwise professionals in Spangen. Gericht werken aan een goede
toekomst voor overlastgevende jongeren. (p.7, p.9, p.11, pp.15-16).
Utrecht: Verwey-Jonker Instituut. Geraadpleegd december 2012 via
[www.verwey-jonker.nl/vitaliteit/publicaties/lokaal_sociaal_beleid/
streetwise_professionals_in_spangen?term=urbanfamily&p=1](http://www.verwey-jonker.nl/vitaliteit/publicaties/lokaal_sociaal_beleid/streetwise_professionals_in_spangen?term=urbanfamily&p=1)*

Opgave 4 Hoe betrokken zijn Nederlanders?

Bij deze opgave horen tabel 1 en tekst 3 uit het bronnenboekje.

Inleiding

Lid zijn van een sportvereniging, actie voeren via sociale media of je burens helpen: in Nederland is er sprake van een relatief grote maatschappelijke betrokkenheid. Het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) heeft de maatschappelijke en politieke betrokkenheid van burgers in kaart gebracht (tabel 1). Daarnaast heeft het SCP ook onderzoek gedaan naar meer informele groepen die maatschappelijk actief zijn (tekst 3).

Tabel 1 laat de verschillen zien in maatschappelijke participatie en betrokkenheid tussen verschillende soorten bevolkingsgroepen. De bovenste rij is het landelijk gemiddelde van maatschappelijke participatie en betrokkenheid: zo biedt 24 procent van de Nederlanders kosteloze hulp aan bijvoorbeeld zieke familieleden (informele hulp). In de rijen daaronder staan voor de verschillende bevolkingsgroepen, zoals man of vrouw, vervolgens de verschillen ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Zo bieden mannen gemiddeld 4 procent minder informele hulp dan het landelijk gemiddelde (-4, dus 20 procent), terwijl vrouwen 4 procent meer dan het landelijk gemiddelde informele hulp bieden (+4, dus 28 procent).

Bekijk tabel 1.

Uit tabel 1 blijkt dat er verschillen zijn in politieke betrokkenheid tussen groepen in de samenleving.

- 3p 12 Leg met behulp van tabel 1 uit dat verschillen in cultureel kapitaal onder de bevolking gevolgen kunnen hebben voor de representativiteit van politieke besluiten.

Over de wenselijkheid van politieke participatie wordt verschillend gedacht.

- 2p 13 Leg het verschil uit tussen de ontwikkelingstheorie en de instrumentele theorie ten aanzien van de wenselijkheid van politieke participatie.

Lees tekst 3.

Tekst 3 geeft voorbeelden van informele groepen. Volgens het SCP passen informele groepen goed in een cultuur van individualisering. Vaak wordt gesteld dat individualisering leidt tot minder sociale cohesie in de samenleving. Het verschijnsel buurttuingroepen maakt echter duidelijk dat individualisering en sociale cohesie ook samen kunnen gaan.

- 2p 14 Leg uit dat bij de buurttuingroepen uit tekst 3 een meer geïndividualiseerde samenleving en sociale cohesie beide te herkennen zijn.

Opgave 4 Hoe betrokken zijn Nederlanders?

tabel 1 Maatschappelijke participatie en betrokkenheid, bevolking van 16 jaar en ouder, 2010/2011 (in procenten)

	informele hulp ¹⁾	vrijwilligerswerk ²⁾	collectieve actie ³⁾	politiek geïnteresseerd ⁴⁾	protest-bereid ⁵⁾
bevolkingspercentage	24	27	31	56	57
afwijkingen hiervan:					
opleidingsniveau					
laag	-0	-4	-12	-16	-7
middelbaar	+2	+0	+2	+2	+2
hoog	-0	+10	+12	+20	+10
sekse					
man	-4	+0	+3	+7	+2
vrouw	+4	-0	-3	-7	-2
leeftijd					
18-34 jaar	-7	-5	-1	-2	+1
35-64 jaar	+4	+4	+3	+3	+4
≥ 65 jaar	-0	-1	-9	-3	-14
huishoudensinkomen					
laagste 20%	-3	-4	-7	-1	-3
middelste 60%	+1	-1	+2	-1	-0
hoogste 20%	-1	+5	+3	+4	+4

noot 1 Biedt kosteloze hulp aan zieke of gehandicapte familieleden, kennissen of burens.

noot 2 Verricht vrijwilligerswerk, dat wil zeggen: onbetaald werk ten behoeve van of georganiseerd door een instelling of vereniging.

noot 3 Heeft zich in de afgelopen twee jaar wel eens samen met anderen ingespannen voor een lokale, nationale of internationale kwestie.

noot 4 Is tamelijk of zeer geïnteresseerd in de politiek.

noot 5 Zou enigszins of zeer waarschijnlijk iets doen als de Kamer bezig was een onrechtvaardige wet aan te nemen.

naar: Houwelings, P. van, Hart, J. de & Dekker, P. (2011) *Maatschappelijke en politieke participatie en betrokkenheid*. In Bijl, R., Boelhouwer, J., Cloïn, M. & Pommer, E. (Red.), *De sociale staat van Nederland 2011* (p.199: SCP (CV'10/'11) gewogen resultaten). Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau. Geraadpleegd december 2012 via www.scp.nl/content.jsp?objectid=27981

tekst 3

Buurttuinen

Lid van tuingroep in Zoetermeer:

“Je wilt niet de hele buurt over de
vloer hebben, maar het is wel leuk
om te weten wie er in je buurt woont
5 en te weten dat je elkaar kunt roepen
als er iets is. De kruidentuin levert
daaraan een kleine bijdrage: het trekt
langslopende mensen. Als je zin hebt
kun je blijven hangen.”

10 Er is ook wel eens iemand die zegt:
‘Ik kan niet in de tuin werken, maar ik
kan wel koffie zetten.’ Dat is leuk,
maar ik vraag dan niet ‘doe je dat
volgende keer weer?’, want het spon-
15 tane is belangrijk.”

Beheerder website buurtmoestuin.nl:

“Mensen die alleen willen zijn gaan
zelfstandig naar hun tuintje toe en
20 mensen die wat gezamenlijk willen
doen mailen dat ze willen gaan en
vragen ‘wie gaat er mee?’ en dan
gaan ze bijvoorbeeld met zijn drieën.
Heel belangrijk is dat niks hoeft en
25 alles mag.”

Lid van tuingroep in Amsterdam:

“Het is ook gewoon het gevoel dat er
ook andere mensen zijn die dezelfde
belangstelling hebben. Ik zit te den-
30 ken ‘hoe zou het zijn als ik alleen
daar een stukje had?’ Dan zou ik er
niets aan vinden.”

*naar: Kullberg, J. (2011) Buurttuinen: seizoensgebonden banden in de
publieke ruimte. In Berg, E. van den, Houwelingen, P. van & Hart J. de
(Red.), Informele groepen. Verkenningen van eigentijdse bronnen van
sociale cohesie (pp.141-143). Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
Geraadpleegd december 2012 via
www.scp.nl/content.jsp?objectid=26055*

Opgave 5 Schoon genoeg!

Bij deze opgave hoort tekst 4 uit het bronnenboekje.

Inleiding

In 2010 en 2012 vonden er langdurig stakingen plaats in de schoonmaakbranche. De staking in 2012 was volgens FNV Bondgenoten de langste staking sinds 1933. Na 105 dagen werd er uiteindelijk een akkoord over een nieuwe cao bereikt. In tekst 4 wordt de werkwijze van vakbond FNV Bondgenoten besproken en vergeleken met die van vakbond CNV Vakmensen.

- 2p **15** Noem twee verschillende belangentegenstellingen tussen werknemers en werkgevers die bij het conflict in de schoonmaakbranche een rol gespeeld kunnen hebben.

Lees tekst 4.

- 2p **16** Leg uit op welke twee verschillende manieren FNV Bondgenoten op grond van tekst 4 macht heeft uitgeoefend. Gebruik in je uitleg de definitie van het kernconcept macht.

- 2p **17** Leg uit dat in de werkwijze van FNV Bondgenoten het proces van democratisering te herkennen is.
Leg vervolgens uit dat deze democratisering een positief effect **kan** hebben op de sociale cohesie binnen FNV Bondgenoten.

Maak gebruik van regel 1 tot en met 41 van tekst 4.

Volgens de tekst speelden de media een rol bij het conflict in de schoonmaakbranche.

- 2p **18** Leg met behulp van de tekst uit hoe FNV Bondgenoten probeerde het mediaframe te beïnvloeden.

- 2p **19** Beschrijf twee vormen van selectiviteit bij mensen die de invloed van het mediaframe over de stakingen op het publiek kunnen beperken.

Maak gebruik van regel 42 tot en met 52 van tekst 4.

In de verhouding tussen werkgevers en werknemers hanteren FNV Bondgenoten en CNV Vakmensen volgens de tekst een andere benadering, oftewel model.

- 2p **20** Welk model is in regel 42 tot en met 52 te herkennen voor FNV Bondgenoten en welk model voor CNV Vakmensen?

Opgave 5 Schoon genoeg!

tekst 4

Eerst fiscalist, nu 'geniale communicator' van vakbond

(...) Een goede staking begint met de juiste woorden. Noem een staking van schoonmakers de opstand der onzichtbaren en je weet dat kranten en televisieprogramma's gretig kolumnen en zendtijd inruimen. (...)

De jonge bestuurder van FNV Bondgenoten Ron Meyer (30) excelleert in de juiste woorden op het juiste moment. Hij is campagneleider én de tweede cao-onderhandelaar voor de 15.000 schoonmakers die lid zijn van FNV Bondgenoten.

Anton Witte zit aan de andere kant van de onderhandelingstafel. Hij vertegenwoordigt de schoonmaakbedrijven en is directeur personeelszaken bij Asito. (...)

Meyer en zijn medebestuurders vormen officieel geen aparte vakbond, ze zijn deel van FNV Bondgenoten. Maar ze doopten hun club om tot de 'Bond van Schoonmakers'. Het jaarlijkse overleg met schoonmakers heette tot twee jaar geleden 'de tweedaagse', nu 'het schoonmaakparlement'. Dit parlement koos in 2011 voor het eerst een 'president', Khadija Tahiri, werkzaam in het BovenIJ Ziekenhuis in Amsterdam-Noord. Zij zit bij de cao-

onderhandelingen. "Een sterke zet", zegt Witte. Het geeft schoonmakers het gevoel: daar zit iemand die wij hebben gekozen.

De taal en de nieuwe aanpak werken. Meyer: "Een paar jaar geleden was ik blij als we pagina 14 van de krant De Limburger haalden met onze acties. We komen nu in de Champions League van de media." (...)

FNV Bondgenoten is onmiskenbaar meer activistisch dan vakbond CNV Vakmensen. Bij de negen weken durende stakingen in 2010 deed CNV niet mee. En ook nu vindt CNV staken niet nodig. Cao-onderhandelaar Jan Kampherbeek (CNV Vakmensen): "FNV hanteert als motto dat acties tot een gesprek leiden. Wij zeggen: als er geen gesprek meer mogelijk is, komt er actie." (...)

FNV Bondgenoten bereikt resultaten met de gekozen methode. "De gedragscode die opdrachtgevers in 2010 ondertekenden is er sneller gekomen onder druk van de stakingen destijds", zegt Kampherbeek. "Maar wij zijn minstens zo effectief voor schoonmakers." (...)

naar: Stellinga, M. (2012, 4 januari) Eerst fiscalist, nu 'geniale communicator' van vakbond. NRC Handelsblad. Geraadpleegd december 2012 via archieff.nrc.nl/index.php/2012/Januari/4/Overig/04/Eerst+fiscalist,+nu++geniale+communicator+van+vakbond/check=Y

Opgave 6 Sociaal vertrouwen en sociale zekerheid in Europa

Bij deze opgave hoort figuur 1 uit het bronnenboekje.

Inleiding

In figuur 1 is voor een aantal Europese landen de mate van sociale uitsluiting, de reikwijdte van de sociale zekerheid en het sociaal vertrouwen in kaart gebracht. Opvallend is de positie van Zweden, Denemarken en Finland.

Bekijk figuur 1.

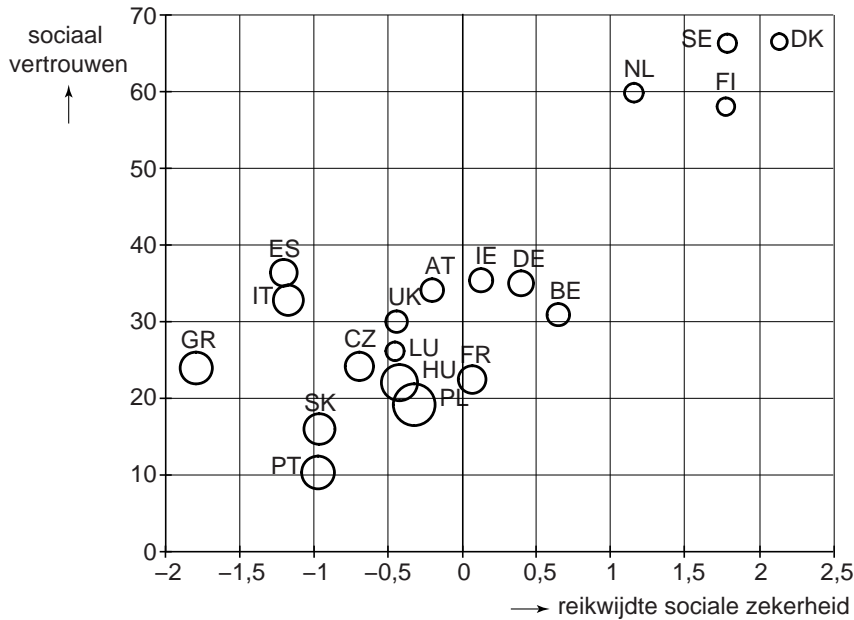
- 5p 21 – Wat is de samenhang tussen de reikwijdte van de sociale zekerheid en de mate van sociaal vertrouwen in figuur 1?
- Geef een **verklaring** voor de samenhang tussen de reikwijdte van de sociale zekerheid en het sociaal vertrouwen in Zweden, Denemarken en Finland. Leg je verklaring uit en maak daarbij gebruik van de kernconcepten sociale ongelijkheid en sociale cohesie.

Om de mate van sociale uitsluiting te kunnen vaststellen, kan er naar verschillende componenten gekeken worden. Het SCP onderscheidt vier componenten van sociale uitsluiting, zoals beperkte toegang tot sociale grondrechten en onvoldoende sociale participatie.

- 2p 22 Noem de twee andere componenten van sociale uitsluiting.

Opgave 6 Sociaal vertrouwen en sociale zekerheid in Europa

figuur 1 Score voor sociale uitsluiting, reikwijdte van de sociale zekerheid en het sociaal vertrouwen, per land¹⁾

op de x-as staat de indexscore voor de reikwijdte van de sociale zekerheid, waarbij een hoge score duidt op een royaler stelsel;
 op de y-as staat het percentage ondervraagden dat 'ja' antwoordt op de vraag of de meeste mensen te vertrouwen zijn;
 belgrootte geeft de sterkte van sociale uitsluiting aan; naarmate de bel groter is, is er meer sociale uitsluiting.

noot 1 NL = Nederland; DK = Denemarken; FI = Finland; SE = Zweden; LU = Luxemburg; BE = België; AT = Oostenrijk; DE = Duitsland; FR = Frankrijk; UK = Verenigd Koninkrijk; IE = Ierland; ES = Spanje; IT = Italië; GR = Griekenland; PT = Portugal; CZ = Tsjechië; SK = Slowakije; HU = Hongarije; PL = Polen.

naar: Jehoel-Gijsbers, G. & Vrooman, C. (2008) *Sociale uitsluiting in Nederland en Europa*. In Berg, E. van den, Houwelingen, P. van & Hart J. de (Red.), *Betrekkelijke betrokkenheid. Studies in sociale cohesie. Sociaal en Cultureel Rapport 2008* (p.252: Soede et al. (2004); European Values study 2000; Eurostat (EU-SILC'06) SCP-bewerking). Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau. Geraadpleegd december 2012 via www.scp.nl/Publicaties/Alle_publicaties/Publicaties_2008/Betrekkelijke_betrokkenheid

Opgave 7 Kwajongens

Bij deze opgave hoort tekst 5 uit het bronnenboekje.

Inleiding

Jongens maken lawaai, bewegen te veel en zijn brutaal. Dat is volgens onderzoekster Angela Crott hoe opvoeders in Nederland tegenwoordig over jongens en hun gedrag denken. Vroeger werd datzelfde gedrag van jongens minder negatief gewaardeerd. In 2011 verscheen haar proefschrift over de opvoeding van jongens in de twintigste eeuw. Ze heeft daarin de opvoeding van jongens in historisch perspectief bestudeerd aan de hand van opvoedingsboeken voor en over jongens. In diverse media schreef Angela Crott over haar bevindingen en het leidde tot discussie.

Lees tekst 5.

Angela Crott verklaart de verandering in de manier waarop we in Nederland naar jongensgedrag kijken onder andere door de 'feminisering van de samenleving'. Nederland behoort volgens Hofstede tot de meer feminiene culturen. Je kunt op grond van tekst 5 stellen dat deze feminiene cultuur sinds de jaren tachtig van de vorige eeuw nog sterker is geworden.

- 3p **23** Leg uit dat jongens en meisjes in Nederland volgens de uitspraken van Crott sinds de jaren tachtig vooral binnen een feminiene samenleving (volgens de dimensie van Hofstede) opgroeien. Gebruik in je uitleg twee voorbeelden uit tekst 5 waaruit dit blijkt.
- 2p **24** Leg uit van welke functie van socialisatie er op grond van tekst 5 sinds de jaren tachtig bij de opvoeding vooral sprake is.

In het proefschrift wordt een aantal maatschappelijke ontwikkelingen besproken dat volgens Crott van invloed is geweest op de opvoeding van jongens. Twee van deze ontwikkelingen zijn een toename van het aantal echtscheidingen en een toename van het aantal werkende moeders.

- 3p **25** Welk kenmerk van het moderniseringsproces is te herkennen in deze twee maatschappelijke ontwikkelingen?
Leg voor iedere maatschappelijke ontwikkeling uit waarom deze past bij dit kenmerk van het moderniseringsproces.

- Volgens Crott is de aandacht voor jongens in het onderwijs toegenomen. Voor jongens en meisjes in het algemeen kan gesteld worden dat het onderwijs sinds het einde van de negentiende eeuw een steeds belangrijkere socialisatiefunctie heeft gekregen.
- 2p **26** Geef twee argumenten ter onderbouwing van de stelling dat het onderwijs sinds het einde van de negentiende eeuw een steeds belangrijkere socialisatiefunctie heeft gekregen.
- Rolpatronen van mannen en vrouwen hangen samen met de sociale identiteit van deze groepen.
- 3p **27** Leg met behulp van een voorbeeld uit de afgelopen vijftig jaar uit dat de sociale identiteit van mannen en vrouwen dynamisch van karakter is. Gebruik in je uitleg de begrippen cultuur en rolpatronen.

Opgave 7 Kwajongens

tekst 5

Jongensbeelden in de twintigste eeuw

(...) In het begin van de periode
1980-2005 wordt, onder invloed van
socialisatietheorieën, getracht
seksespecifiek gedrag te neutra-
5 liseren. Geleidelijk aan gaat deze
neutralisatie van seksegedrag over in
de normalisatie van jongensgedrag.
Dat wil zeggen dat de jongen zich zo
moet gaan gedragen als een meisje
10 en zijn patroon van jongensachtige
activiteit moet laten varen. (...)
Deze code van 'collectieve man-
nelijkheid', waarbij jongens stoer de
baas spelen en hun onzekerheden
15 verdringen, is door ouders en maat-
schappij opgelegd. Aan hen de taak
deze code weer af te leren, opdat de
steeds feminiener wordende samen-

leving emotioneel weerbare jongens
20 tegemoet kan zien en geen seksuele
agressors, zoals jongens vanaf de ja-
ren tachtig worden genoemd. (...)
De schrijvers die ten strijde trekken
tegen deze code, raden allereerst de
25 moeder aan zoveel mogelijk aan-
dacht aan haar zoon te besteden. Zij
moet hem leren dat hij zijn gevoelens
niet moet wegdrücken (...). Ook de
vader moet emotioneel aanspreek-
30 baar zijn en veel aandacht aan zijn
zoon besteden. Wat de emoties be-
treft moet hij niet alleen door met zijn
zoon te stoeien de emotie agressie
voor hem hanteerbaar maken, maar
35 hem ook andere emoties voordoen.
(...)

naar: Crott, A. (2011). Van hoop des vaderlands naar ADHD'er. Het beeld van de jongen in opvoedingsliteratuur (1882-2005). (pp.325-326). Nijmegen: Radboud Universiteit Nijmegen. Geraadpleegd januari 2013 via repository.ubn.ru.nl/bitstream/2066/91316/1/91316.pdf